

Samenvatting

De achtergronden van warm oefenen

In de jaren '80 begon het oefenen van binnenbrandbestrijding met demonstraties van (nieuwe) blustechnieken in containers met vuurhaarden. De urgentie om op deze wijze te oefenen werd pas echt duidelijk na enkele fatale incidenten, zoals de brand in een kamerverhuurbedrijf in Harderwijk (1998) en de brand in De Punt (2008). Verschillende ongevalsonderzoeksinstanties adviseerden om de binnenbrandbestrijding realistisch te oefenen met vuur, hitte en rook. Deze vorm van oefenen, ook wel warm oefenen genoemd, brengt risico's met zich mee. Veiligheidsregio's Brabant-Noord en Brabant-Zuidoost hebben het NIPV gevraagd om onderzoek te doen naar warm oefenen en de risico's daarbij.

Onderzoek naar warm oefenen

Repressieve brandweermensen oefenen het bestrijden van binnenbranden onder realistische omstandigheden met vuur, hitte en rook (warm oefenen). Deze omstandigheden brengen risico's met zich mee die de gezondheid kunnen schaden.

Verkendend onderzoek

Met een literatuuronderzoek en documentenstudie is een verkenning gedaan naar de achtergronden van warm oefenen. Daarnaast is een uitvraag gedaan bij enkele instructeurs en oefencentra.

Het verkennend onderzoek richtte zich op de volgende vragen:

1. Wat zegt de wetgeving in relatie tot oefenen?
2. Hoe is het warm oefenen historisch gegroeid?
3. Welke doelen worden gesteld bij het warm oefenen?
4. Zijn er verschillen tussen warm oefenen voor manschappen, bevelvoerders en officieren?
5. Wat zijn de gevaren van warm oefenen?
6. Welke maatregelen worden genomen om de risico's te beperken?

Resultaten van het onderzoek

Wettelijk kader bij warm oefenen

Arbowet

- › Op oefenen in het kader van de arbeid gelden alle bepalingen van de Arbowet; er zijn geen uitzonderingen

Regeling personeel veiligheidsregio's

- › Bij het opstellen van een oefenprogramma moet de oefensystematiek van de Leidraad oefenen worden gebruikt en moeten de branchestandaarden worden gebruikt bij het ontwerpen van een oefenprogramma

Geschiedenis van warm oefenen

- › Ontwikkeling van een nieuwe koeltechniek van rookgassen naar aanleiding van het overlijden van enkele Zweedse brandweermannen
- › Demonstratie van blustechnieken in een (Zweedse) flashovercontainer
- › Nederlandse onderzoeksinstanties adviseren realistisch oefenen, zoals in Zweden, naar aanleiding van enkele fatale ongevallen met Nederlandse brandweermensen

Oefendoelen

- › Herkennen van de fasen van brandverloop en brandgedrag
- › Correct kunnen toepassen van (blus)technieken
- › Herkennen van gevaren en toepassen van maatregelen om risico's te verlagen
- › Ervaren wat binnenbrandbestrijding fysiek en mentaal voor invloed heeft

Verschillen tussen doelgroepen

Allen: Ervaringen opdoen en effecten van rook en vuur begrijpen
Manschappen: Focus op motorische handelingen
Bevelvoerders: Focus op besluitvorming onder druk en risicobeoordeling
Officieren: Focus op risicoafweging en inzetstrategieën
Instructeurs: Focus op herkennen van gedrag bij hitte en rook

Gevaren

- > Blootstelling aan gevaarlijke (kankerverwekkende) stoffen
- > Hittegerelateerde aandoeningen
- > Brandwonden
- > Vallen en struikelen
- > Falende bescherming en/of onjuist gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's)

Maatregelen

- > Gevaarlijke stoffen beperken door verbranden van puur hout, voldoende ventilatie, vuurhaard in grote ruimte, reinigen van persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's) en huid na afloop
- > Hittegerelateerde aandoeningen minimaliseren door verplaatsen oefening bij hitte, drinken van voldoende vocht, openen van PBM's na afloop
- > Kans op brandwonden verkleinen door goed passende PBM's, met voldoende overlap
- > Afzetten van (trap)gaten
- > Veiligheidsbriefings
- > Aanwezigheid van veiligheidsfunctionarissen
- > Controle van veiligheidsmaatregelen
- > Buddy-check van PBM's
- > 'Schoon-werkenprincipe' volgen
- > Gematigde hitte van het vuur

Deze samenvatting is gebaseerd op het rapport De achtergronden van warm oefenen (NIPV, 2025). Op www.nipv.nl kunt u dit rapport downloaden.

